

ΘΡΑΚΙΚΑ ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Ἐπ. ΕΛΑΙΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

ΒΕΡΓΟΥΛΑΙ—ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΙΣ—ΛΟΥΛΕΒΟΥΡΓΑΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ

«... ἀγασθεὶς τὴν εὐφροσύνην τοῦ τόπου καὶ πολυτελοῦς ἀνοικοδομήσας καὶ οἰκητήρας ἐκ τῶν ἐπιφανῶν ἐγκαθηδύρουσας εὐδαίμονά τε καὶ ὀλίγων ἀποδειξάσας—τὴν Ἀρκαδιούπολιν—καὶ πῶν κατὰ τὴν Θράκην ἄλλων ὑπερέχουσάν πολλῶν μετὰ τὴν μεγάλην Πόλιν.»

Ἰω. Καντακουζηνῶ τὸμ. Β'.

Ἀνατύπωσις ἐκ τοῦ Ἐγκυκλοπαιδικοῦ Ἡμερολογίου τοῦ 1934

Στῦρου Ν. Ζερβοπούλου

ΚΟΝΙΠΟΛΙΣ 1934

Τύποις «ΜΕΡΚΕΖ»

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

ΤΩΝ ΕΝ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΙ

ΚΕΚΟΙΜΗΜΕΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΕΡΓΟΥΛΑΙ—ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΙΣ—ΛΟΥΛΕΒΟΥΡΓΑΣ

ΕΠΙΣΚΟΠΗ ΚΑΙ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ

‘Ο Τεάρος και ἡ στήλη τοῦ Δαρείου — Παρὰ τὰς συμβολὰς τῶν ποταμῶν — Συγκοινωνία — Τοῦμπες — Περιπέτεια κατὰ τοὺς μέσους χρόνους — Πεδιάς, φύσις, ἰτέαι — Ἐκκλησία Ἀρκαδιουπόλεως — ὁ Ναζιανζοῦ Ἰγνάτιος
Τὰ εἰρηνικὰ ἔτη καὶ τὰ ἔτη 1912—22
Ἡ ἔνδοξος σημαία

Ο ΤΕΑΡΟΣ ΚΑΙ Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΔΑΡΕΙΟΥ

‘Ο Ἡρόδοτος περιγράφων τὴν ἐκστρατείαν τοῦ Δαρείου κατὰ τῶν Σκυθῶν (508 π. Χ.) διηγείται ὅτι μετὰ τὴν διάβασιν τοῦ Βοσπόρου, τὸν ὁποῖον ἐγεφύρωσεν ὁ Σάμιος Μανδροκλῆς, ὁ μὲν στόλος περιλαμβάνων ἑξακόσια πλοῖα ἐπέρασε τὰς Κυανέας πέτρας καὶ ἐπλευσε πρὸς τὰς ἑκβολὰς τοῦ Ἰστρου ποταμοῦ, αἱ δὲ ἑπτακόσιοι χιλιᾶδες τοῦ πεζικοῦ διέβησαν τὸν πολύγυθον Βοσπόρειον πορθμὸν ἐξευγμένον εἰς τὸ μέσον τῶν στομίων μετὰ τὴν γέφυραν τοῦ Σαμίου ἀρχιτέκτονος καὶ ἐπροχώρησαν πρὸς βορρᾶν διὰ μέσου τῆς Θράκης ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Μεγάλου Βασιλέως. Μετὰ τὴν πρώτην πορείαν ὁ στρατὸς ἐστρατοπέδευσε πλησίον τῶν πηγῶν τοῦ Τεάρου ποταμοῦ καὶ ἀνεπαύθη τρεῖς ἡμέρας. Ἐξηκολούθησε δὲ τὸν δρόμον ὁ Δαρεῖος ἀφοῦ προηγουμένως ἔστη-

σεν ἐκεῖ στήλην ἀναμνηστικὴν μετὰ τῆς ἐπιγραφῆς: **Αἱ κεφαλαὶ τοῦ Τεάρου δίδουσι ἄριστον ὕδωρ καὶ ὠραιότατον. Εἰς ταύτας ἦλθε στρατηλατῶν κατὰ τῶν Σκυθῶν ἄνηρ ἄριστος καὶ ὠραιότατος πάντων ἀνθρώπων Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπους, βασιλεὺς τῶν Περσῶν καὶ ἀπάσης τῆς ἡπείρου.** (1)
Ἦσαν δὲ τριαντακτῶ αἱ πηγαὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου, τρέχουσαι ἀπὸ μίαν καὶ τὴν αὐτὴν πέτραν καὶ ἄλλαι μὲν ψυχραὶ ἄλλαι δὲ θερμαὶ προσφέρουσαι ὕδωρ ἰαματικὸν εἰς δερματικὰς παθήσεις ἀνθρώπων καὶ ἵππων. (Ἡροδ. βιβλ. Δ' 87—92).

Τὰς πηγὰς αὐτὰς ἐπεσκέφθη ὁ

(1) Τεάρου ποταμοῦ κεφαλαὶ ὕδωρ ἄριστόν τε καὶ κάλλιστον παρέχονται πάντων ποταμῶν καὶ ἐπ' αὐτὰς ἀπίκετο ἐλαύνων ἐπὶ Σκύθας στρατὸν ἀνήρ ἄριστός τε καὶ κάλλιστος πάντων ἀνθρώπων Δαρεῖος ὁ Ὑστάσπους, Περσῶν τε καὶ πάσης τῆς ἡπείρου βασιλεὺς. (Βιβλ. Δ' 91).

γράφων τὰ πενιχρὰ ταῦτα σημειώματα. Ἄλλὰ ἡ ἐντυπωτικὴ πληροφορία τοῦ Ἡροδότου περὶ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς πέτρας δὲν φαίνεται πιθανή, ἐκτὸς ἂν ὑπονοήσωμεν τὴν πετρώδη λοφοσειρὰν παρὰ τὴν ὁποίαν σήμερον κεῖνται τὰ γειτονικά χωρία Γέννα καὶ Βουνάρχισαρ ἐντὸς τῶν ὁποίων εὐρίσκονται εἴκοσι καὶ μία, ψυχρὰ ἕως ὄλαι αἱ πηγαί, ὧν αἱ 16 εἶναι πηγαί τοῦ Γένναδερεσι. Αὐτὸς μᾶλλον πρέπει νὰ εἶναι ὁ Τέαρος ὁ ὅποιος, καθὼς καὶ ὁ πατήρ τῆς Ἱστορίας σημειώνει, γύεται εἰς τὸν Κοντάδεστον (Καραγάτσδερεσι) ὁ δὲ Κοντάδεστος εἰς τὸν Ἄγριάνην ὁ δὲ Ἄγριάνης εἰς τὸν Ἑβρὸν καὶ ὁ Ἑβρὸς εἰς τὴν Ἰαλασσάν πλησίον τῆς Αἴνου. Ἡ συμβολὴ τοῦ Τέαρου ἀπέχει εἰκοσιπέντε χιλιόμετρα ἀπὸ τὰς πηγὰς τοῦ καὶ ἕξ χιλιόμετρα ἀπὸ τὸν Ἑργίνην. Δὲν ἀναφέρει μόνον ὁ Ἡρόδοτος τρίτον τι ρεῦμα τὸ σημερινὸν Μαναστήρδερε, (2) τὸ ὅποιον ἔχει τὰς πηγὰς τοῦ ὀλίγον βορειότερον ἀπὸ

(2) Δὲν εἶναι ἀπίθανον ὅτι εἰς τὸ πλησιόχωρον θασύλλιον Σαρχανλή ὑπῆρχε μοναστήριον ἕξ οὗ καὶ ὁ διαρρέων παραπόταμος τοῦ Τέαρου ἔλαβε τὸ ὄνομα. Ἐκεῖ ὑπῆρχε τὸ ἁγίασμα τῆς 8ης Σεπτεμβρίου πανηγυριζόμενον ὡς Σαρχανλή παναίρη ἐν τυμπάνοις καὶ χοροῖς ἐπὶ τριήμερον ἐν συρροῇ καὶ περιόκτων ὀρθοδόξων χωρικῶν. Ἄλλα δύο ἁγιάσματα πλησιέστερα ἐτιμῶντο τῆς Ἁγίας Κυριακῆς κοντὰ στῆ μάνα καὶ τὸν ὕδατοφράκτην (μπέντ) τοῦ Κονταδέστου, τῆς δὲ Ἁγίας Παρασκευῆς παραπλάγι εἰς τὸ σταμπόλγιου, ἀριστερὰ τῆ εἰσιόντι εἰς τὴν κωμόπολιν.

τὰς πηγὰς τοῦ Κονταδέστου μέσα εἰς τὰς φάραγγας τοῦ Μικροῦ Αἴμου εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ χωρίου Σκεπαστοῦ. Τὸ ρεῦμα αὐτὸ ἐνώνεται σήμερον μὲ τὸν Τέαρον ἑκατὸν μέτρα πρὸ τῆς συμβολῆς μετὰ τοῦ Καραγάτσδερε.

ΠΑΡΑ ΤΑΣ ΣΥΜΒΟΛΑΣ ΤΩΝ ΠΟΤΑΜΩΝ

Κοντὰ εἰς τὰς συμβολὰς τῶν ρευμάτων τούτων ἔκειτο ἡ παλαιὰ θρακικὴ πόλις Βεργούλαι ἢ Βεργούλη ἢ Βεργούλιον. Ὁ γεωγράφος Πτολεμαῖος ὀνομάζει τὴν Βεργούλην μέγαν τῆς Θράκης πόλιν, τῆς ὁποίας ἕως ἄγνωστος εἶναι ὁ κτίτωρ καὶ ὁ χρόνος τῆς κτίσεως. Καταστράφησα κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Γότθων, ἀνεκτίσθη κατὰ μὲν τὸν Κεδρινὸν ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου καὶ μετονομάσθη Ἀρκαδιούπολις πρὸς τιμὴν τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀρκαδίου, κατὰ τὴν γνώμην δὲ τοῦ Θεοφάνους, Λέοντος τοῦ Γραμματικοῦ, Μιχαὴλ Χωνιάτη κ. ἄ., ἀνεκτίσθη ὑπ' αὐτοῦ τοῦ Ἀρκαδίου (383—408). Εἶναι πιθανὴ ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ πατήρ ἐσχεδίασεν ἢ καὶ ἤρχισε τὴν ἀνέγερσιν ὁ δὲ υἱὸς καὶ διάδοχος ἀπετελείωσε τὴν ὀχύρωσιν τῆς Ἀρκαδιουπόλεως, ἡ ὁποία μετὰ πάριδον χιλίων ἐτῶν μετονομάσθη Τσατάλβουργας μέχρι τοῦ 1750 καὶ ἔπειτα Δουλέβουργας, ὅπως ὀνομάζεται καὶ σήμερον. Τὸ τσατὸλ σημαίνει διακλάδωσιν καὶ εἶναι γνωστὸν ὅτι παρὰ τὴν Ἀρκαδιούπολιν ἤρχιζεν ἡ διακλάδωσις τῆς ἀμαξίτης ὁδοῦ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς

τὴν Οὐγγαρίαν καὶ Πολωνίαν. Ἡ δὲ σημερινὴ ὀνομασία προήλθεν ἀπὸ τοὺς πύργους οἱ ὅποιοι ἐσώζοντο μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 19ου αἰῶνος, (3) ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰς πηλίνας καὶ χρυσαμένας καπνοσύριγγας (lulè) ποῦ κατασκευάζοντο, ὅπως γράφει εἰς τὰς ὀδοιπορικὰς του ἀναμνήσεις (1767) ὁ ἐκεῖθεν διελθὼν Ἰγνάτιος Σαρράφογλου ὁ Ναξιανζοῦ ἐν συμφωνίᾳ μὲ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Κύριλλον τὸν ΣΤ' (1813—1818).

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΑΙ

Τὸ Λουλέβουργας σιδηροδρομικῶς συνεδέθη μὲ τὴν Σταμποῦλ τὸ ἔτος 1873, ὅποτε ἐπεκταθεῖσα ἤρχισε νὰ ἐργάζεται ἢ γραμμὴ μέχρι Κούλεβουργας τοῦ νῦν Πυθίου. Ὁ δὲ μῦθος σταθμὸς εὐρίσκεται μεταξὺ τοῦ 212ου καὶ 213ου χιλιομέτρου ἀπὸ τῆς Πόλεως, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τῆς σιδηροδρομικῆς γεφύρας τῆς **Ἐργίνας**. Σήμερον ἐκτός

(3) Οἱ κάτοικοι τοῦ γειτονικοῦ χωρίου Ἄββαλῆ μέχρις ἐσχάτων ὠνόμαζον τὸ Λουλέβουργας «Κάστρον» καὶ τοὺς κατοίκους «Καστηνοὺς» καὶ ἔλεγαν· θὰ πάγ' στοῦ Κάστρου, ἔρχομ' ἀπ' τοῦ Κάστρου, αὐτοὺς εἶναι καστ'νοὺς. Οἱ Βουργασγίανοι μὴ βλέποντες τείχη καὶ πύργους ἐγελοῦσαν ἀκούοντες τὴν τοιαύτην ὀνομασίαν τῆς κωμοπόλεως των, τὴν ὅποιαν ἐκ παραδόσεως ἐγνώριζαν μόνον μὲ τὸ ὄνομα Κάστρον οἱ Ἄββαλιῶται, ποῦ εἶχον ἀποικισθῆ ἐκεῖ περὶ τὰ τέλη τοῦ 18ου αἰῶνος ἐκ τῆς περιφέρειας τῶν Κυθωνιῶν καὶ ἐπομένως εἶχον γνωρίσει ἀκέραιον τὸ φρούριον μὲ τὰ τείχη καὶ τοὺς πύργους, ὠνόμασαν Κάστρον τὴν κωμόπολιν καὶ καστηνοὺς τοὺς κατοίκους.

τῆς ἀτμαμάξης ἐξυπηρετεῖ τὴν συγκοινωνίαν καὶ τὸ λεωφορεῖον τὸ ὁποῖον καθεκάστην διατρέχει τὴν παλαιὰν καὶ μεγάλην ἀρτηρίαν **Σταμποῦλ—Ἐδίρνε**, μήκους 250 χιλιομέτρων. Διὰ νὰ φθάσῃ εἰς Λουλέβουργας προσεγγίζει τὸν Τσεκμεδζὲ τὴν Σηλύβριαν, Τσορλοῦν, Κριστρὰν καὶ διέρχεται πρὸ τοῦ **σαρῶν ἀδλουσοῦ**, διὰ μέσου τῆς ἀγορᾶς τῆς κωμοπόλεως, ἔμπροσθεν τοῦ ἀριστοτεχνικοῦ μουσουλμανικοῦ τεμένους, κάτωθεν τοῦ **κουμπέ** ποῦ ἐνώνει τὴν αὐλὴν τοῦ στρατῶνος μὲ τὸ προαύλιον τοῦ τεμένους. Ἐπειτα τὸ λεωφορεῖον διασχίζει συνοικίαν καὶ φθάνει **στὴν ἀκρα**, ὅπου **κεῖται** ἡ πετρίνη γέφυρα (Ταξ Κάρμα (4) τῶν ἠνωμένων ποταμῶν, περὶ καὶ ἐπὶ ἐδάφους ἐλαφρῶς ἀνωμαλικοῦ ἐν τῷ ὀλίγων λεπτῶν εὐσταθεῖα εἰς τὴν κορυφῆν τοῦ **Ἐδίρνε** **μαῖῶν** καὶ φθάνει εἰς **Ἐδίρνε** ἀπέχουσαν 75 χλμ. ἀφοῦ προσεγγίση εἰς Βαβάεσκη καὶ Χάφσαν.

ΤΟΥΜΠΕΣ

Συνήθεια ἐπεκράτει παρὰ τοῖς ἀρχαίοις—ὀμιλοῦν περὶ τούτου καὶ τὰ δημορικὰ ἔπη — νὰ συσσωρεύουν μέγαν ὄγκον χώματος καὶ νὰ σχηματίζουσιν κωνικοὺς τῶμβους ἐπάνω

(4) Τὸ τζαμί καὶ ἡ πετρίνη γέφυρα μὲ τέσσαρες καμάρες εἶναι ἔργα τοῦ περιφήμου Καισαρέως ἀρχιτέκτονος Σινὰν ὅστις ἔχει κτίσει 51 οἰκοδομήματα καὶ 81 τζαμία, ὧν σπουδαίωτατον τὸ ἐν Ἐδίρνε τέμενος Σουλτᾶν Σελίμ (1600).

εἰς τοὺς τάφους ἐνδόξων νεκρῶν. Ἡ λαϊκὴ γλῶσσα ὀνομάζει τοῦμπες μαγοῦλες ἢ κουρμουλες, τοιοῦτους τεχνητοὺς λοφίσκους, ποὺ εὕρισκονται εἰς τὴν Βοιωτίαν, Θεσσαλίαν, Μακεδονίαν καὶ Θράκην χωρὶς ὁμῶς νὰ σκεπάζουν πάντοτε τάφους. Δύο τοιαῦται τοῦμπες εὕρισκονται ἀνατολικῶς τοῦ Λουλέβουργας ἐπὶ τῶν ὕψωμάτων Σταμπὸλ μπαϊρί, εἰς ἡμίωρον πεζῆ ἀπόστασιν ἢ πλησιέστερα, ἄλλη δὲ μία ὑπάρχει δυτικῶς εἰς τριπλασίαν ἀπόστασιν πλησίον τοῦ χωρίου Ἄϊδαλη. Αἱ κορυφαὶ τῶν λοφίσκων αὐτῶν ποὺ κείνται ἐπὶ τῶν ἐλαφρῶν ὕψωμάτων τῆς θρακικῆς πεδιάδος, συγκοινωνοὺν ὀπτικῶς καὶ δὲν εἶναι ἀπῆλθον ἢ γνῶμη ὅτι ἐν καιρῷ νυκτὸς ἴσχυοντο ἐκεῖ φῶτα ἢ φλόγες διὰ τὴν εἰδοποιηθῆ ὁ φρουρὸς τοῦ πλησιέστερου τύμβου καὶ αὐτὸς πάλιν νὰ κάμῃ εἰς τὸν παρακάτω τὸ ἴδιον σῆμα ὥστε νὰ δικαιουῖνται νὰ ὀνομασθοῦν πρόδρομοι τοῦ ὀπτικοῦ τηλεγράφου. Τὴν γνῶμην αὐτὴν ἐνισχύει ἡ κατασκευὴ λοφίσκων κατὰ μήκος τῆς καλαϊᾶς ὁδοῦ Ἄδριανουπόλεως—Ἀρκαδιουπόλεως—Τυρολόης—Σηλυβρίας.

ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΑΙ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΜΕΣΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ

Ὡς ἐκ τῆς στρατηγικῆς θέσεώς τῆς ἢ κομόπολις ὑπέστη ἐχθρικὰς καταστροφάς. Τὸ 376 μ. Χ. οἱ Βισσιγόθοι—μεταξὺ Δουάβευς καὶ Αἰμου—ἐπανεστάτησαν κατὰ τοῦ Οὐάλεντος καὶ ἐληλάτησαν τὴν Θράκην καὶ Μακεδονίαν. Ὁ Οὐάλης

τότε ἐπιστρέψας ἀπὸ τὴν κατὰ τῶν Περσῶν ἐκστρατείαν καταρτίζει τὰς στρατιωτικὰς του δυνάμεις ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ παρὰ τὴν Ἄδριανούπολιν μάχεται κατὰ τῶν Βισσιγόθων, ἀλλὰ νικάται καὶ ἐξαφανίζεται. Θεοδόσιος ὁ Μέγας ἐφρόντισε νὰ ἐπανορθώσῃ τὰς δόξας τῶν ἐπιδρομῶν καὶ ἀνήγειρε τὰς καταστροφείσας πόλεις. Μεταξὺ αὐτῶν ἦτο καὶ ἡ Βεργούλη, ἡ ὁποία μετὰ δεκαεπτὰ ἔτη ὑπέστη νέαν δῆωσιν ὑπὸ τοῦ Ἄλαρίχου, ὅστις ὅταν ἀποθανόντος τοῦ Θεοδοσίου ἐν Κωνσταντινουπόλει περιήλθεν ἡ ἀρχὴ εἰς τὸν ἐνδεκαετῆ Ἀρκαδίον (395) ἀνεληλύθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Γότθων εἰσέβαλε καὶ ἐληλάτησε τὴν Θράκην καὶ ἔφθασε μέχρι τῶν τειχῶν τῆς πρωτεύουστος.

Ἐκτοτε ἀχρηστεύεται τὸ θρακικὸν ὄνομα Βεργούλη, ἡ ὁποία ὁμοίως εἶπομεν μνημονεύεται ὑπὸ τοῦ Πτολεμαίου ὡς μεγάλη πόλις τῆς Θράκης με ἀγνωστον κτίτορα καὶ σκοτεινὴν ἱστορίαν, ὁποία εἶνε ἡ ἀρχικὴ ἱστορία καὶ τῶν ἄλλων θρακικῶν πόλεων. Ὀνομάζεται **Ἀρκαδιούπολις** ἀπὸ τοῦ ἔτους 403 ἐκ τοῦ Ἀρκαδίου. Καταστρέφεται καὶ λεηλατεῖται ὑπὸ τῶν ὀρῶν τοῦ Ἀττίλα ὁ ὁποῖος τὸ 442 ἐπεχείρησε φοβεράν ἐπιδρομὴν με στόχον τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐβδομήντα διάφοροι πόλεις ἐκυριεύθησαν μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ἡ νεοτείχιστος Ἀρκαδιούπολις.

Τὸ 559 ἐπὶ Ἰουστινιανῷ οἱ Οὐννοι ὑπὸ τὸν Ζαβεργάν ἐφθασαν μέχρι τῶν τειχῶν τῆς Πόλεως, ἐνική-

θησαν υπό τοῦ Βελισαρίου καὶ ὑποχωροῦντες ἐστρατοπέδευσαν μεταξὺ Ἡρακλείας καὶ Ἀρκαδιουπόλεως τὰς ὁποίας δεινῶς ἀλλὰ ματαίως ἐπολιόρκησαν. Τρεῖς ἄλλας ἐπιδρομὰς ἔκαμαν οἱ Σκλαβῆνοι καὶ Οὐννοὶ ἐλευθρίας διὰ τὴν Θράκην ἀπὸ τοῦ 580 μέχρι τοῦ 610.

Ἐπὶ Λέοντος τὸ 813 εἰσέβαλεν ὁ Κροθμος εἰς τὴν Θράκην καὶ ἐρείπια ἐκάπνιζον ἀπὸ Προποντίδος μέχρι Αἴμου. Ἡ πλουσία καὶ πολυάνθρωπος Ἀρκαδιούπολις ἐκυριεύθη τότε διηρπάγη καὶ ἐξηνδρακοδίσθη. Ἡναγκάσθη δὲ νὰ μείνῃ ἐκεῖ ὁ δάσβαρος ἐπὶ 15 ἡμέρας λόγῳ τῆς πλημμύρας τῶν ποταμῶν καὶ ἀπέθανεν ἀπροόπτως ἐν Ἀρκαδιουπόλει ὁ Κροθμος τὴν 14ην Ἀπριλίου. Ἐταρ ἡττηθεὶς ὑπὸ τοῦ Λέοντος κατὰ κράτος ἐπεχείρησε τὸ ἐπόμενον ἔτος 814 νέαν εἰς Θράκην εἰσβολήν.

Τὸ 970 ὁ Τσιμισκῆς εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἀρκαδιουπόλεως διὰ στρατηγήματος ἐνίκησε τοὺς Πατινάκας Ρώσους νίκην παραδόξως πως ἀμφισβητουμένην ὑπὸ Ρώσων ἱστορικῶν.

Τὸ 1047 ὁ ἐξόριστος στρατηγὸς Λέων Τορνίκιος μαζὺ μὲ ἄλλους ἐξοριστοὺς κατέστησε τὴν Ἀρκαδιούπολιν κέντρον ἐνεργειῶν ἐπαναστατικῶν κατὰ τοῦ Μονομάχου ἀλλὰ ἡττήθη.

Τὸ 1080 ἡ Ἀρκαδιούπολις προσεβλήθη ὑπὸ Σκυθῶν ἐπιδρομῶν τὸ δὲ 1194 εἰς τὴν πεδιάδα τῆς ἐνικήθησαν ὑπὸ τῶν Βλαχοβουλγάρων οἱ δομέστικοι Γίδος καὶ Βατάτσης.

Τὸ 1204 κατελήφθη ὑπὸ τῶν Φράγκων.

Τὸ 1205 δεινῶς πιεζόμενοι ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἐπαναστάτησαν οἱ Ἀρκαδιουπολιταὶ μετὰ καὶ ἄλλων Θρακικῶν ἐν συμμαχίᾳ μετὰ τοῦ ἡγεμόνος τῶν Βουλγάρων Ἰωαννίτση. Ὁ Βαλδουῖνος ἔστειλε στρατὸν ὅστις ἔφθασε μέχρι Ἀρζιπάρας (Καριστράν) καὶ οἱ ἐν Ἀρκαδιουπόλει κάτοικοι ἀπεμάκρυναν τὰ γυναικόπαιδα, ἐνῶ οἱ νέοι ὀπλισμένοι ἐπανήλθον καὶ ἐπολιόρκησαν τὴν λατινικὴν φρουρὰν ἐπὶ μίαν νύκτα ἢ ὅποια ἦτο προτεραία ἡμέτης καὶ ἀνηλεοῦς σφαγῆς ἔβλον τῶν πολιορκητῶν ὑπὸ τῶν σταυροφόρων. Τὸν Ἀπρίλιον ὅμως τοῦ ἴδιου ἔτους ὁ Βαλδουῖνος ἡττήθη παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν ἠχμαλωτίσθη καὶ ἐθανατώθη, αἱ δὲ μεσογειαὶ θρακικαὶ πόλεις ἀνεκτήσαν τὴν ἐλευθερίαν. Ὁ ἀδελφὸς καὶ διάδοχος τοῦ Βαλδουῖνου Ἐρρίκος ἐξελθὼν τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκυριεύσε τὴν καὶ πάλιν ἐκκενωθεῖσαν Ἀρκαδιούπολιν «ἀνέμας μόνον οἰκησίων». Οἱ κάτοικοι ἀργότερον ἐπανήλθον καὶ κατώκησαν προτιμήσαντες τὸν φραγκικὸν τοῦ βουλγαρικοῦ ζυγοῦ, ὅπως νῆα εἰσβολῆ τοῦ «Ἑλληνοκτόνου» ὅπως ἀπεκάλεσεν ἐαυτὸν ὁ Ἰωαννίτσης—νέας συμφορὰς ἔφερεν εἰς Θράκην καὶ δὴ εἰς τὴν Ἀρκαδιούπολιν καὶ τὸν Ἀθῦραν.

Ἀπὸ τῆς ἐλευθερώσεως τὸ 1261 μ. Χ. ὁμοῦ μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, διότι ἡ τύχη τῆς κωμοπόλεως ἦτο συνδεδεμένη μὲ τὴν Πρωτεύουσαν, τῆς ὁποίας μακρυνὰ ἀμυντικὰ ἔργα ἦσαν τὰ διάφορα θρακικὰ ὄχυρά πολισιματα, κτισθέντα πρὸς ἐξάντλησιν τοῦ κατὰ τῶν τειχῶν τοῦ Βυζαντίου ἀπὸ βορρᾶ προελαύνοντος στρατοῦ. Ὁ μετ' ἐμποδίων αὐτὸς πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν δρόμος οὐκ ὀλίγον συνετέλει εἰς τὸ νὰ εἶναι ὀλιγώτερον ἐπικίνδυνον τὰ εἰσελαύνοντα φθλα. Μά-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΠΑΙΣΙΩΝ

νον ἢ στρατιωτικῆ ἰδιοφυῖα τῶν Ὀσμανιδῶν καὶ ἢ μεθοδικῆ πρόοδος καὶ προετοιμασία πρὸς τὴν μεγάλην ἄλυσιν ἐπέτυχε καὶ κατελήφθη τὸ 1453 ἢ Κωνσταντινούπολις ἀφου προηγουμένως ἀπεγυμνώθη τῶν μακρυνῶν αὐτῆς προπυργίων. Οὕτω ἢ Ἀρκαδιούπολις σὺν τῷ φρουρίῳ ἀνοικοδομηθεῖσα τὸ 1342 ὑπὸ τοῦ Καντακουζηνοῦ (5) κατελήφθη ὑπὸ τοῦ Ὀρνόζ βῆ ἔρημος κατοίκων τὸ 1361 καὶ ἀπετέλεσε μέρος τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας. Ὑπὸ τὸ τελευταῖον ὄνομα **Δουλέβουργας**, ἔγινε πασιγνώστος περὶ τὰ μέσα τοῦ Ὀκτωβρίου 1912 διὰ τῆς ἠρωικῆς ἀμύνης τοῦ τουρκικοῦ στρατοῦ ἐναντίον τοῦ Δημητρίου, ἐλευθερωθεῖσα μετὰ ἑννέα μῆνας πρῶτη, ὡς εὐρισκομένη πολὺ πλησίον καὶ πέραν τῆς γραμμῆς Αἴνου-Μηδείας.

ΠΕΔΙΑΣ, ΦΥΣΙΣ, ἸΤΕΑΙ

Τὰ τρία ὀνόματα **Βεργούλαι**, **Ἀρκαδιούπολις**, **Δουλέβουργας**, σημειώνουν τὴν θρακικὴν ἱστορίαν τῆς κωμοπόλεως, τὴν Βυζαντινὴν καὶ τὴν Τουρκικὴν. Καίτοι δὲ πλέον ἢ ἀπαξ κατεστράφη, ἀνεκτίζετο καὶ πάλιν ὄχι μόνον διότι ἦτο θέσις στρατηγικῆ ἀλλὰ καὶ διὰ τὴν εὐ-

(5) Πρὸ Ἰωάννου τοῦ Καντακουζηνοῦ Ἀνδρόνικος ὁ νέος διενοήθη ἀλλ' ἀπέθανε πρὶν ἀνακτίσῃ τὴν Ἀρκαδιούπολιν «ἀγασθεὶς τὴν εὐφυῖαν τοῦ τόπου καὶ πολυτελεῖς ἀνοικοδομήσαι καὶ οἰκίτορας ἐκ τῶν ἐπιφανῶν ἐγκαθιδρύσας εὐδαίμονά τε καὶ ὀλίβαν ἀποδεῖξαι καὶ τῶν κατὰ τὴν θράκην ἄλλων ὑπερέχουσιν πολλῶν μετὰ τὴν μεγάλην Πόλιν»

φυῖαν τοῦ τόπου διότι ὑπῆρξεν ἀνεκαθεν κέντρον γεωργικῶν κείμενῶν ἐν τῷ μέσῳ ὁμαλωτάτης πεδιάδος, ἢ ὅποια δικαίως χαρακτηρίζεται ὡς σιτοβολῶν. Τὴν πεδιάδα κλείει ἢ γαλάζια ὄροσειρὰ τοῦ Μικροῦ Αἵμου, ἢ θάλασσα τοῦ Μαρμαρᾶ μετὰ τὸ Τεκήρδαγ (Ἱερὸν Ὄρος) καὶ τὰ ρεῖθρα τοῦ Ἑβρου. Θαυμασίον θέαμα καὶ εὐρύτατος ὀρίζων ἀνοίγεται ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἰσταμένου πλησίον τοῦ κώδωνος τοῦ δημοσίου ὠρολογίου ποῦ εἶναι τοποθετημένον ἐπάνω εἰς κυκλοτερὲς ξύλιον κτίσμα κείμενον ἐπὶ τοῦ ἐνδὸς σωζομένου λιθίνου πύργου.

Ἡ ἐριθώλαξ καὶ πλουσία εἰς **γεννημα** Ἐρωτοτροπεῖ μετὰ τὸν γεωργὸν τὸν ὅποιον προκαλεῖ διὰ τὴν ὄψιν καὶ τὴν σπείρη τὰ σιτάρια τὰ κριθάρια τὴν σίκαλιν τὴν βρώμην, τὴν ἀραβόσιτον. Εὐφορος εἰς πέπωνας ὄσπρια καὶ λαχανικὰ καὶ ἀμπελοκήτους. Κατὰ τὴν ἀνοιξιν καὶ τὸ θέρος ἀπλώνεται τὸ πράσινον μετὰ τὸν τὰς ἀποχρώσεις. Ἐκ τῶν καρποφόρων ἢ ἐλαία καὶ τὰ ἐσπεριδοειδῆ δὲν εὐδοκίμοι καὶ δὲν καλλιεργοῦνται. Ἀειθαλῆ δένδρα ἐπίσης δὲν ὑπάρχουν καὶ ὁ χειμῶν σφυρίζει διὰ τῶν γυμνῶν. Κατὰ τὰς ἄλλας ἕμως ἐποχὰς λαμπρῶς θάλλουν ἢ λεύκη ἢ αἰγείρος ἢ πίτυς ἢ πετέλα καὶ ἢ ἰτέα ἐν παρατάξει κατὰ μῆκος τῶν ποταμίων καὶ ἢ ἀγριάδα ὀργιάζει εἰς τὰς ὄχθας τοῦ αὐλακιοῦ Τεάρου τοῦ ὁποῖου τὸ γρήγορον ρεῦμα τρέχει νὰ κινήσῃ τὰς ἑλικας ἀλλεπαλλήλων ρωμαντικῶν ὕδραμύλων ὅπου τὰ εὐθυτενῆ κατὰ

κία στέκονται ὡς φρουροὶ ἢ ὡς κατάρτια πλοίων βυθισθέντων εἰς τὸ χῶμα καὶ ὅπου περιφέρονται μετὰ τὰ μέσάνυκτα νηρηίδες κρυπτόμεναι τὴν ἡμέραν μέσα εἰς τὰ ἀκανθώδη δικτυωτὰ τῶν **βατοιניῶν** ἀγκαλιωσμένων μετ' ἀγριοτριανταφυλλέας. Εἰς τὸ ἀκαλλιέργητον τμήμα τοῦ ἐδάφους ἢ ἀγκαθωτῆ ἀγριοφουντουκιά προσφέρεται νὰ σκιάσῃ τὴν ὁδοπορίαν τῆς ἀκούραστης **χελώνης** καὶ νὰ προφυλάξῃ τὴν ἐπώασιν ἀσήμου ζωῆς, ἐνῶ οἱ σχοῖνοι (τὰ σάζια) στολίζουν τοὺς ἐλώδεις συνοικισμοὺς τῶν θατράχων ποῦ τὸ θράδν τραγουδοῦν τὰς δειλὰς νεροχελώνας καὶ τὸν ἄφωνον μικρόκοσμον τῶν ἰχθύων τοῦ γλυκοῦ νεροῦ. Χορτάρια, ἀγρολούλουδα, λαλούδι τῆς ἔντροπης λάπατα μαγνοῦτες **σαρμασίδια** χαμομήλια **παπαδίτσες** παπαροῦνες ἐν ἀφθονίᾳ — ὑπενθυμίζουσαι τὸ αἶμα μετὰ τὸ ὅποιον οἱ αἰῶνες ἐπότισαν τὴν πεδιάδα — μαργαρίτες γαλάζιες καὶ ἀσπροκίτρινες, ξινίθρες σπαθολούλουδα, **πικραγγουριές** — τῶν ὁποίων ὁ καρπὸς ἀντικαθίστα τὴν κινίνην — **φαροφάδες** — ἀντὶ τοῦ κακοήχου **ψωροφάδες** ποῦ ἢ ρίζα των ἐχρησιμοποιεῖτο διὰ τὴν δερματικὴν πάθησιν — ἀκαλήφαι τσουκνίδες καὶ τριβόλοι κεντοῦν τὸ ἀκαλλιέργητον τμήμα τοῦ κάμπου, χρωματισμένον ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς. Πιπτούσης τῆς χιόνος ἀτασπερ σινδόνι σκεπάζει τὸ ἔδαφος, τὸ ὅποιον λερώνει μετὰ τὸ πλύσιμον τῆς χειμωνιάτικης βροχῆς. Ὄταν ἐπικρατήσῃ ἡ νοτιά καὶ διαλύωνται τὰ χιόνια τοῦ Μικροῦ Αἵμου, τότε ἡ πανσέληνος

τοῦ Φεβρουαρίου θολῆ καταπτρίζεται μέσα εἰς τὴν πλημμυρισμένην συμβολὴν τῶν ποταμῶν, ὁπότε σκεπάζονται οἱ γειτονικοὶ λαχανόκηποι καὶ ἀπειλεῖται ὁ βορειοδυτικὸς **μαχαλάς** τῆς κωμοπόλεως. Ὁ ὀλιγοήμερος κατακλυσμὸς τοῦ Κονταδέστου καὶ τοῦ Μαναστήρδερε εἶνε ἡ ἐνδιαφέρουσα ποικιλία τοῦ χειμερινοῦ θεάτρου τῆς φύσεως, οἱ δὲ γεωργοὶ ἐξερχόμενοι ἀπὸ τὰ πενιχρὰ καφενεῖα καὶ τὰ μονόροφα σπίτια των παρακολουθοῦν τὰ δύο ἀγριεμένα ρεύματα — διότι ὁ Τέαρος ἐλαφρότατα πλημμυρεῖ — καὶ μετροῦν τὰς ζήμιας τοῦ μὲν καὶ τοῦ δέ.

Τὸν χειμῶνα ὁ Ὀρφεὺς στέλλει τὰ σπυρίγματα τοῦ ἀπὸ τὰς κεφαλὰς τοῦ Τέαρου διὰ τοῦ θρακίτη βορῆ, ὁ ὅποιος μαστίζει τὴν ἀτμόσφαιραν μετὰ τοὺς γυμνοὺς κλώνους τῶν ἰτεῶν ποῦ ἐξέσταιγαν καὶ τὰ χέρια τῶν ἀτάκτων μαθητῶν πρὶν καταργηθῆ τὸ ξύλο καὶ ἡ βέργα ὑπὸ τῆς νεωτέρας παιδαγωγικῆς. Τὴν ἀνοιξὶν διαλαλοῦν τὰ κελαδῆματα τοῦ σπουργίτου τοῦ κορυδαλοῦ καὶ τοῦ σπίνου. Χελιδόνια ἀπειρα, ἀγγελιοὶ τῆς καλοκαιρίας ἐπανερχονται καὶ ξαναβρίσκουν τὰς φωλεὰς των καὶ πληθὸς πελαργῶν παραθεριζόντων ποῦ διπλασιάζεται τὸν Αὐγουστον, καθρίζουν τὰ ἔλη καὶ τὴν πεδιάδα ἀπὸ τὰ **νεροφείδια** καὶ τοὺς **βαθρακοὺς**.

Τὸ Σαββατόβραδο τοῦ Λαζάρου ἐκόπτοντο νεοπρασινισμένοι κλάδοι τῶν ἰτεῶν ποῦ καταπτρίζονται εἰς τὰ θολὰ ποταμάκια καὶ τὴν ἐπομένην Κυριακὴν διὰ τῆς ἱεραῆς εὐχῆς

μεταβάλλοντο εἰς βατὰ τῶν φοινίκων καὶ τὰ δένδρα μετωνομάζοντο **βαγιές**. Ἡ τελευταία προσφορά τῶν ἀπαρχῶν τῆς ὥραιας ἐκείνης ἀνοξιάτικης φύσεως εἶχε κοπή ἀπὸ τῆς ἱτέας τοῦ **Λαζαροσάββατον τοῦ 1922**.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΑΡΚΑΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ

Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία εἶχε διαδοθῆ ἐν Θράκη κατὰ τὸν πρῶτον αἰῶνα ὑπὸ τῶν ἀποστολικῶν διαδόχων καὶ αἱ Βεργούλαι ἐνωρίτατα ἐγνώρισαν τὴν ἀληθινὴν θρησκείαν. Πρὸ τῆς πέμπτης Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἡ ἐκκλησία Ἀρκαδιουπόλεως δὲν ἐκέκτητο ἰδίαν Ἐπισκοπὴν διετέλει δὲ ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον Βιζύης. Οὕτω, ἐν Ἐφέσῳ ὑπογράφει ὁ **Εὐφρέπιος** ὡς Ἐπίσκοπος Βιζύης καὶ Ἀρκαδιουπόλεως, οὐκ ἔστι δὲ καὶ ὁ **Λουκιανὸς** ἢ Λουκάς ἐν Χαλκηδόνι. Περὶ τὰ τέλη τοῦ πέμπτου αἰῶνος χωρίζεται ὡς ἰδιαιτέρα Ἐπισκοπὴ καὶ πρῶτος ὁ **Σαββάτιος** εἶναι γνωστὸς ὡς Ἐπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως μετέχων τῆς πέμπτης Οἰκουμενικῆς, μετ' αὐτὸν ὁ **Ἰωάννης** ὡς Ἀρκαδιουπόλεως καταδικάζει τοὺς εἰκονοκλάστας ἐν τῇ δευτέρᾳ τῆς Νικαίας, καὶ ὁ **Βασίλειος** ἢ Συμεὼν λαμβάνει μέρος τὸ 879 εἰς τὴν σύνοδον Φωτίου, παρευρίσκεται ὁ **Νικηφόρος** ἢ Νικόλαος εἰς τὴν σύνοδον τοῦ 1146 ὑπογράφων ὡς Ἀρχιεπίσκοπος Ἀρκαδιουπόλεως καὶ ὁ **Κωνσταντῖνος** εἰς δύο συνόδους τοῦ 1156 καὶ 1166. Σημειωτέον ὅτι ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ ψευδοεπιφανίου

(650) ἡ Ἀρκαδιούπολις ἀλματωδῶς προαχθεῖσα εἶναι ἔδρα Ἀρχιεπισκόπου κατέχοντος τὴν 11ην τάξιν, Μητρόπολις δὲ ἐπὶ Ἰσαὰκ Ἀγγέλου (1186—1196) κατέχουσα τὴν 82αν τάξιν ἐκ τῆς ὁποίας μετατίθεται εἰς τὴν 101ην ἐπὶ Ἀνδρονίκου τοῦ Παλαιολόγου καὶ ἀνέρχεται εἰς τὴν 86ην ἐπὶ Ἀνδρονίκου τοῦ τρίτου. Ἐπὶ Ἀλεξίου τοῦ Κομνηνοῦ, λέγει Νικηφόρος ὁ Κάλλιστος, ὅτι ὁ Λεοντοπόλεως μετετέθη εἰς Ἀρκαδιουπόλεως, διότι αἱ δύο πόλεις ἦσαν τῆς αὐτῆς τάξεως, δηλαδὴ αὐτόνομοι Ἀρχιεπισκοπαί.

Μετὰ τὸ 1360 ὁ Ἀρκαδιουπόλεως ἐξαφανίζεται καὶ ἀπὸ τοῦ 15ου αἰῶνος δὲν εὐρίσκεται πλέον ἐν τῷ τῶν καταλόγων. (6)

Τὸ Δουλέβουργας διετέλεσε μέχρι τοῦ 1922 ὑπὸ τὴν πνευματικὴν κυριαρχίαν τοῦ Μητροπολίτου Ἀδρια-

(6) Περὶ τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀρκαδιουπόλεως ἔγραψεν ὁ συμπολίτης μου Ἀνθίμος Τουμπαλίδης ὅταν ἦτο βοηθὸς Ἐπίσκοπος τοῦ Δέρκων Καλλινίκου ὑπὸ τὸν τίτλον Σεβαστείας. Ἡ μελέτη αὐτοῦ ἐδημοσιεύθη ἐν τῇ «Ἐκκλησιαστικῇ Ἀληθείᾳ» (ἔτος 22ον σελ. 211—213) τῆς 17ης Μαΐου 1902. Ἐκ δὲ τῆς ἀνεκδότου ἐργασίας τοῦ Σάρδων Γερμανοῦ, σημειῶ ὅτι τὸ 1827 αἰτήσας τοῦ Ἀδριανουπόλεως ἐψηφίσθη ὑπὸ τὸν ψιλὸν τίτλον τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης Ἐπισκοπῆς ὁ Ἀρκαδιουπόλεως Ἀνθίμος. Ἐπὶ τὸν αὐτὸν τίτλον ἕτεροι ἕξ ἐξελέγησαν Ἐπίσκοποι τῇ αἰτήσας τοῦ Ἐφέσου, ἕξ οὐ συνάγει ὁ Σάρδων ὅτι πρόκειται περὶ πόλεως τῆς Μ. Ἀσίας.

νουπόλεως (7) υπερτίμου και ἐξάρχου παντός Αἰμιμόντου Ὁ ἔσχατος δὲ Ἀρχιεπίσκοπος αὐτοῦ ὑπῆρξεν ὁ τέως γεραρὸς Μητροπολίτης Χίου **Πολύκαρπος**.

Ο ΝΑΖΙΑΝΖΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΣ

Τοῦ Ἰγνατίου Σαράφογλου Ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ (1760) ὑπάρχει περιγραφή τῆς πατρίδος του Ἀδριανουπόλεως, ἡ ὁποία περιγραφή εὑρέθη μεταξὺ τῶν χειρογράφων (8) τοῦ ἀξιολογωτάτου τῆς θρακικῆς γῆς ἀρχαιοδύφου Γεωργίου Λαμπουσιάνου. Μεταξὺ τῶν ποτὲ Ἐπισκόπων τοῦ Ἀδριανουπόλεως, ὑπὸ τοῦ Ναζιανζοῦ ἀναφέρεται ἐκεῖ ὡς τρίτος «Ὁ Βουκέλλου ἢ Βεργουλῶν ἢ Βεργούλης κατὰ τὸν Κεδρηλὸν, Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀδριανουπόλεως καὶ καὶ νῦν ἀπὸ τῆς γῆς ἔτι λέγεται ἀπέχον τῆς Ἀδρια-

(7) Ἀπᾶξ τοῦ ἔτους ὁ Μητροπολίτης ἐπισκέπτετο τὸ Λουλέβουργας ὑπὸ κωδωνοκρουσίας καὶ μὲ πανηγυρικὸν συναγεμῶν τῶν πνευματικῶν του τέτων. Διὰ τὴν ἐποπτείαν, τὴν παρεδρεῖαν εἰς τὸ ἴδιον μετῆλθει ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ καὶ μακάμῃ — ἐπειδὴ εἶναι ἔθρα ὑποδιοικήσεως — καὶ διὰ τὴν ἐκδοσιν ἀδειῶν θρησκευτικῶν γάμων ὑπῆρχε διαρκῆς ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος ὀρίζων καὶ τὰ περὶ χωρία Ἄμβαλή καὶ Τρούμπεη. Κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν ἐπετρόπευσαν τὸν Μ)πολίτην ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Λωρόθεος, ὁ Οἰκονόμος Παπαμαργαρίτης καὶ ὁ ἐν Θεσσαλονίκῃ Οἰκονόμος Παπαθεόδωρος ὁ ἔσχατος ἀρχιερατικὸς Ἐπίτροπος ἐν Λουλέβουργας ἀπὸ 1894 μέχρι 1922.

(8) Τὸ χειρόγραφον ἐδημοσιεύθη ἐσχάτως εἰς τὸ ἐν Ἀθήναις ἐκδιδομενον ἐνικύσιον περιοδικὸν «Θρακικά».

νουπόλεως ὥρας 14, ἐνταῦθα ἐμπετύρησεν ἡ Ἁγία Σεβαστιανή. Μηνολόγιον Σεπτεμβρίου 16».

Ὁ Θεοφιλέστατος συγγραφεὺς τῆς περιγραφῆς ἔκαμε φαίνεται σύγχυσιν τῆς Σεβαστιανῆς μὲ τὴν Μελιτινὴν ἐκ Μαρκιανουπόλεως τῆς Θράκης, ὅπως γράφει τὸ Συναξάριον τῆς 16ης Σεπτεμβρίου. (9) Ἐὰν ὑπῆρχεν Ἁγία Σεβαστιανή Ἀρχιεπίσκοπος θὰ ὑπῆρχε καὶ ἡ εἰκόνα τῆς μέσα εἰς τὸν Ἅγιον Δημήτριον, καὶ ὁ λίθινος κτισθέντα τὸ 1834, εἶτε κανὲν ἀγίασμα ὅπως ἐπισημασθῆναι παρθενομάρτυρες Κυριακῆ καὶ Παρασκευῆ. Εὐλόγον θὰ ἦτο ἔτι καὶ τὸ συνηθίζετο τὸ ὄνομα τῆς ἀποστόλης Ἁγίας μεταξὺ τῶν ἀποστόλων καὶ πλεον τῶν κατὰ τὴν κωμοπόλεως. Ἀλλὰ εἶναι γνωστὸν ὅτι οὐδεμία ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκ τῶν δύο χιλιάδων γυναικῶν αἱ ὁποῖαι τὸ φθινόπωρον τοῦ 1922 πρὶν γίνῃ ὁ τρύγος μετηνάστευσαν πέραν τοῦ Ἑβρου.

ΤΑ ΕΙΡΗΝΙΚΑ ΕΘΝ

ΚΑΙ ΤΑ ΕΘΝ 1912—1922

Κλείων τὴν μελέτην αὐτὴν περὶ τῆς πατρίδος μου θεωρῶ ὡς ἀξίαν λόγου τὴν διαγραφὴν τοῦ κύκλου τοῦ ἔκαμε τελευταίως ἐντὸς ἑνδεκα

(9) Ἡ Μαρκιανούπολις ἢ Μαρκιανούπολις ἦτο πρωτεύουσα τῆς κάτω Μοισίας καὶ ἔθρα Ἐπισκοπῆς περιληφθεῖσα ἀργότερον εἰς τὴν ἐπαρχίαν Θράκης καὶ ὡς ἐκ τούτου μὴ συμπεριλαμβανομένη εἰς τινὰς καταλόγους τῶν θρακικῶν πόλεων. Ἐκαίτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κων)πόλεως—Οὐγγαρίας.

ἐτῶν διὰ τὴν περᾶσιν ἀπὸ τοῦ Ὀθωμανικοῦ Κράτους εἰς τὴν Τουρκικὴν Δημοκρατίαν.

Τὸ Λουλέδουργας ἐπὶ 550 ἔτη ἀπετέλει εἰρηνικὸν τμήμα τῆς Αὐτοκρατορίας. Ἐκτὸς τῆς ληστρικής ἐπιδρομῆς τῶν Κιρτζαλίδων περὶ τὸ τέλος τοῦ ΙΗ' αἰῶνος ἐπὶ Σελήμ Γ', ὀλίγους μόνον μῆνας τοῦ 1829 καὶ 1879 ἐταράχθη, δηλαδὴ κατὰ τὸν ἔκτον καὶ ὄγδοον ρωσοτουρκικὸν πόλεμον. Τὸ 1829 μάλιστα ὑπέστη καὶ εἰς συνταγματάρχης, Λουδοβίκος Κάρολος Μπουτπεργκ ἀποθανὼν κατὰ τὸν ἀξιωμαθὲν ἐκεῖνον πόλεμον καὶ ταφεῖς ἐκεῖ ὅπως σὺν ἄλλοις γράφει ἡ ἐν τῷ ἀλόγυρῳ τῆς Ἐκκλησίας (10) ἐπιτύμβιος ἐπιγραφή του χαραγμένη ἐπὶ μαρμάρου τετραγώνου μὲ ὕψος πλάτος καὶ πλάτος ἑνὸς μέτρου, λατινιστὶ καὶ ρωσιστὶ ἐπὶ δύο ἀντιθετῶν πλευρῶν τοῦ μνημείου, τὸ ὅποιον ἔχει μαρμάρινον ὀκτῶ ἑκατοστομέτρων ἐπιστέγασμα ὁμοιάζον πεπιεσμένον κιονόκρανον, τὸ ἴδιον δὲ ἀ-

(10) Εἰς τὸν ἀλόγυρον τοῦ νοῦ ὁπῆρχε τὸ πέτρινον τετράγωνον κωδωνοστάσιον καὶ ἀριστερὰ του ἀπλοῦν ξυλινὸν κτίριον ἢ Ἀστική Σχολὴ τῶν Ἀρρένων. Ἐκεῖ μετὰ τὴν κατάργησιν τοῦ ἀλληλοδιδακτικοῦ συστήματος ἐδίδαξαν κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν ὁ Γιαννόπουλος ὁ Καλλίας, ὁ Τρυφωνίδης ὁ Χριστοφίδης, ὁ Σταυρόπουλος, ὁ Κ. Βογᾶς, ὁ Ι. Περισσοράτης, ὁ Ε. Τσαννίδης καὶ οἱ ἐντόπιοι Γ. Γεωργιάδης, Μ. Τουμπολίδης, Α. Κοσμίδης, Α. Ἀλεξανδρίδης, Α. Γ. Ασόντιος, Χ. Σταματιάδης Δ. Κλαφίδης, Α. Ζαχαριάδης, Γ. Σαζανίδης καὶ Ι. Παπαθεοδώρου.

νεστραμμένον ὡς βάσιν. Κατὰ δὲ τὸν ὄγδοον ρωσοτουρκικὸν πόλεμον μετὰ τὸν Κοζάκων καὶ Κιρκασιῶν ἀψιμαχίαι ἀσήμενοι καὶ ἀθρόα εἰσβολὴ πεινασμένων προσφύγων ἐτρομοκράτησαν τὴν κωμόπολιν ἐπὶ μίαν ἐβδομάδα.

Ἐνῶ λοιπὸν ἀπὸ τοῦ 1361 μέχρι τοῦ 1912 ἐλάχιστα ἐταράχθη ἡ εἰρηνικὴ γεωργικὴ καὶ ἡ ἐσχάτως

Παπᾶ Θεόδωρος ἀρχ. Ἐπίτροπος

προαχθεῖσα ἀλματωδῶς ἐμπορικὴ ζωὴ τῆς κωμοπόλεως ὅπως τοῦναντίον ἐντὸς τῶν ἐτῶν 1912 ἕως 1922 ἔσχε τύχην περιέργου καὶ περιπετειώδη. Κατελήφθη ὑπὸ τοῦ βουλγαρικοῦ (1912) τοῦ ὀθωμανικοῦ (1913) τοῦ διασυμμαχικοῦ (1919) καὶ (1922) καὶ τοῦ Τουρκικοῦ (1922) στρατοῦ.

Καὶ ἡ μὲν βουλγαρικὴ κατάληψις προηγέθη τῆς συνθήκης τοῦ Λονδίνου (1913 Ἀπρίλιος) δυνάμει τῆς ὁποίας ἡ πέραν τῆς γραμμῆς ΑἼνου-Μηδείας Θράκη παρεδίδοτο εἰς τὰς Μεγάλαις Δυνάμεις, αἵτινες θὰ ἐμοίραζον τὰς καταληφθείσας ὀθωμανι-

κας χώρας μεταξύ τῶν συμμάχων βαλκανικῶν Κρατῶν, ὁπότε τὸ Λουλέβουργας θὰ περιήρχετο ὑπὸ τὴν Βουλγαρίαν. Ἡ δὲ ἄνευ αἱματοχυσίας ὀθωμανικὴ κατοχὴ προηγήθη τῆς ἐπιστροφῆς του εἰς τὴν ὀθωμανικὴν Πατρίδα διὰ τῆς συνθήκης τοῦ Βουκουρεστίου (1913 Ἰούλιος) ἢ πρώτη διασυμμαχικὴ προηγήθη τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν (1919 Ἰούνιος) διὰ τῆς ὁποίας προσηρτήθη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Κράτος ὁπότε καὶ ἔλαβε τὴν παλαιὰν ὀνομασίαν Ἀρκαδιούπολις (1919 1922) (11) καὶ μετὰ τὴν ἀνακωχὴν τῶν Μουδανίων (1922 Ὀκτώβριος) κατελήφθη εἰρηνικῶς ὑπὸ ἀποσπασματος τοῦ γαλλικοῦ στρατοῦ ἐν μέσῳ τῶν συμμάχων Δυνάμεων διὰ τὴν παραδόσθαι μετὰ δεκαπέντε ἡμέρας εἰς τὸν νικηφόρον στρατὸν τῆς Ἀγκύρας.

Ἡ τελευταία αὐτὴ κατοχὴ προηγήθη τῆς ἐπισήμου ἐπανόδου τοῦ Λουλέβουργας εἰς τὴν τουρκικὴν Πατρίδα διὰ τῆς συνθήκης τῆς Λωζάννης (24 Ἰουλίου 1923).

Ἡ ΕΝΔΟΣΟΣ ΣΗΜΑΙΑ

Ἐκτοτε τῆς σφριγώσης Τουρκικῆς Δημοκρατίας ἢ σημαία, ἐν τῷ μέσῳ τῆς ὁποίας ἡ μηννοειδὴς σελήνη ἐναγκαλιζεται τὸ ἄσπρον, αἰσιῶς κυματίζει εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὀρθοῦ πύργου.

(11) Ὁ Σκοπός, τὸ Κουρί, ἢ Ἀρετσού, ἢ Μηχανιώνα ἐτιμήθησαν διὰ νέων ὀμωνύμων συνοικισμῶν πέραν τοῦ Ἐβρου, ἐνῶ τὸ ἱστορικὸν ὄνομα τῆς Ἀρκαδιοῦπόλεως δὲν ἐδόθη παρὰ μόνον εἰς ἓνα ἄσημον δρόμον ἔξω τῶν τειχῶν τῆς Θεσσαλονίκης καὶ εἰς μίαν ὁδὸν τῆς Κομοτινῆς ὅπου ἐγκατεστάθη μέρος τῆς ἀστικῆς τάξεως τῶν Ἀρκαδιοῦπολιτῶν. Τὸ ἄλλο τμήμα διασπάρη εἰς τὴν Δράμαν καὶ Θεσπυρίαν, ὁ δὲ γεωργικὸς κόσμος εἰς τὰς μακροθρονικὰς πεδιάδας.

Κατὰ τὸ θέρος δέχεται τὰς θωπείας τῶν ἐτησίων, ποὺ διευκολύνουν τὸ ἀπογευματινὸν λύχνισμα εἰς τὰ ἀλώνια, τὸν δὲ χειμῶνα τὰς παγερὰς πνοὰς τοῦ **Θρηϊκίου βορέα** ὁ ὁποῖος φυσᾷ ἀπὸ τὰς κεφαλὰς τοῦ Τεάρου. (12)

† Ὁ Ἐλαίας ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΣ

12 Περί Τεάρου ἐγράφησαν ἀνακρίβειαι ἐξ ἀφορμῆς τῆς ὑπὸ τοῦ Μελισσηνοῦ Χριστοδοῦλου ἐκδόσεως τοῦ ἔργου «Ἡ Θράκη καὶ αἱ Σαράντα Ἐκκλησίαι.» Ὁ Σαμαρτζίδης πιθανολογῶν ἐποφθέτει τὰς πηγὰς τοῦ πλησίον τῶν Σαράντα Ἐκκλησιῶν, ἐπειδὴ ὁ Ἡρόδοτος γράφει ὅτι αἱ πηγαὶ εἶναι σαράντα καὶ δύο! Ἄλλος πάλιν ἀρθρογράφον ἐν τῇ ἐφημερίδι «Κων/πολις» τὸν Κοντάβεστον καὶ τὸν Τεάρου θεωρεῖ πηγάζοντα ἀπὸ τὴν Γένναν καὶ τὸ Μονάρχισαρ χωρὶς νὰ διασαφηνίσῃ. Ὁ Χάμερ δοῖσι πηγὰς τοῦ Τεάρου τὰς ἐπὶ τῆς Βρούσεως (Μονάρχισαρ) ὁ δὲ Βλάσιος Σκορδέλης εἰς τὰς Θρακικὰς μαχέτας τοῦ πλανώμενος, γνωμεῖται ὅτι ὁ Τεκέδρος εἶναι ὁ Κοντάβεστος τοῦ Ἡροδότου. Καὶ αὐτὸς ὁ Ἡρόδοτος δὲν εἶναι ἀκριβὴς εἰς τὴν καταμέτρησιν τῆς θέσεως τῶν πηγῶν, αἱ ὁποῖαι γράφει ὅτι ἐξ Ἰσου ἀπέχουν ἀπὸ τὴν Ἀπολλωνίαν τοῦ Εὐξείνου καὶ ἀπὸ τὴν Πέρινθος τῆς Προποντιδος. Διότι ἡ Πέρινθος εἶναι πλησιετέρα. Ἐδέχθη τὴν περὶ Τεάρου γνώμην τοῦ Μελισσηνοῦ Χριστοδοῦλου ὡς λογικωτέραν. Διότι ἐάν διὰ γεωλογικῶς λόγους ἐχάθησαν αἱ θερμαὶ πηγαὶ καὶ ἡλαττώθη ὁ ἀριθμὸς τῶν 38 πηγῶν εἰς 21, διὰ τοὺς αὐτοὺς λόγους ὁποθετῶ ἡλλαξῆ καὶ ἡ κλίσις τοῦ ἐδάφους, καὶ ἐχωρίσθη ὁ Τεάρος εἰς δύο ρεῦματα, τὸ ἐκ Γέννης καὶ τὸ ἐκ Βρούσεως. Ἐπειδὴ δὲ τὸ πρῶτον ἔχει 16 πηγὰς τὸ δὲ δεῦτερον μόνον 5, τὸ ὄνομα πρέπει νὰ δοθῇ εἰς τὸν μείζονα, ὡς ἔγραψεν ὁ Μελισσηνὸς μὴ συμφωνῶν μὲ τὸν Χάμερ καὶ τὸν Λαμπούσιάνην οἱ ὁποῖοι θεωροῦν διάδοχον τοῦ Τεάρου τὸ ρεῦμα τῶν 5 πηγῶν, στηριζόμενοι εἰς τὸ ὅτι καὶ αὐτὸ χύνεται εἰς τὸν Κοντάβεστον.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟΝ ΣΗΜΕΙΩΜΑ
ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΕΛΑΙΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ

Ἐγεννήθη ἐκ πατρὸς ἱερέως Θεοδώρα ἐν Λουλέβουργας τῆς Θράκης τῷ 1885, διακούσας ἐν τῇ πατρίδι του τὰ πρῶτα μαθήματα καὶ ἐν Ἀδριανουπόλει τὰ γυμνασιακὰ. Μερίμνη τοῦ Ἀπόλεως Κυρίλλου εἰσήχθη εἰς τὴν Θ. Σχολὴν Χάλκης ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τῷ 1909, ὑπηρέτησας ὡς κληρικὸς ἐν Χαλκηδόνι, Πέραν

καὶ Γαλατᾶ. Ἐχρημάτισε καθηγητῆς τῶν ἱερῶν ἐν τῷ Ἀρρεναγωγείῳ Χαλκηδόνος, ἐν τῷ Λυκείῳ τοῦ Φῶρ καὶ ἐν τῷ Παρθεναγωγείῳ Τ. Βαρέιδου. Ἐπειτα ἐν τοῖς Γυμνασίοις Ἀπόλεως ἐν τῇ σχολῇ Μέλα καὶ τῷ Κεντρικῷ Π]γείῳ Σταυροδρομίου. Ἐχειροτονήθη διάκονος τῷ 1909 ὑπὸ τοῦ Χαλκηδόνος Γερμανοῦ, πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Καρδαμύλων Ἰωακείμ τῷ

1924 μετονομασθεὶς ἀπὸ Ἰωάννου Ἀγαθάγγελος καὶ ψηφισθεὶς Ἐπίσκοπος Ἐλαίας τὴν 15 Ἀπριλίου 1926 ἐχειροτονήθη τῷ Σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου ὑπὸ τῶν Νεοκαισαρείας Ἀμβροσίου, Σηλυβρίας Εὐγενίου καὶ Ἰμβρου Ἰακώβου, ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα Ἀρχιερ. Προϊσταμένου ἐν Γαλατᾶ, θικοῦ εὐρίσκεται μέχρι σήμερον.

Ἐπὶ τὴν ιδιότητα ταύτην διετέλεσε μέλος τῆς Π.Κ.Ε. Ἐπιτροπῆς ἐπὶ τετραετίαν, ἐπὶ τετράμηνον δὲ καὶ ἀναπληρωτῆς Πρόεδρος αὐτῆς, πρὸς τούτοις δὲ καὶ Ἐπόπτης τῶν Νέων τῆς Ἀρχ]πῆς ἐπὶ δεκάπεντάμηνον.

Καλλιεργῶν τὸ κήρυγμα ἔχει ἀνεκδοτὸν ὕλικόν σημειώσεων ὑπερτριακοσίων λόγων καὶ ὀμιλιῶν, ἔχει δὲ δημοσιεύσει μέχρι τοῦδε εἰς ἐφημερίδας καὶ περιοδικὰ πλεῖστα ἠθικοθηρησκευτικὰ ἄρθρα, μαρτυροῦντα εὐρείαν κλασικὴν καὶ πατερικὴν μὀρφωσιν, μελετηρότητα καὶ καλλιπέειαν.

Ἐκ τῶν ἄρθρων τούτων τὰ 65 ἐξεδόθησαν εἰς δύο τομίδια ὑπὸ τὸν τίτλον «Θρησκεία καὶ Ζωή».

Ἡ ἐν τῇ ἐπικαίρῳ ἐνορίᾳ Γαλατᾶ δράσις τοῦ Ἀγίου Ἐλαίας ἐπηνέθη διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. πρ. 845 καὶ ἡμερομ. 22 Ἀπριλίου 1933 σεπτοῦ Παρχικοῦ πιττακίου Φωτίου τοῦ Β'.

Ἐκδίδεται φιλοτίμῳ δαπάνῃ τῶν ἐν Θεσσαλονίκῃ
ἐριτίμων Ἀδελφῶν Π. ΠΕΖΑ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ